

Bæredygtighed på bedriftsniveau

Møde 28-08-2018

Konkrete værktøjer til at måle bæredygtighed.

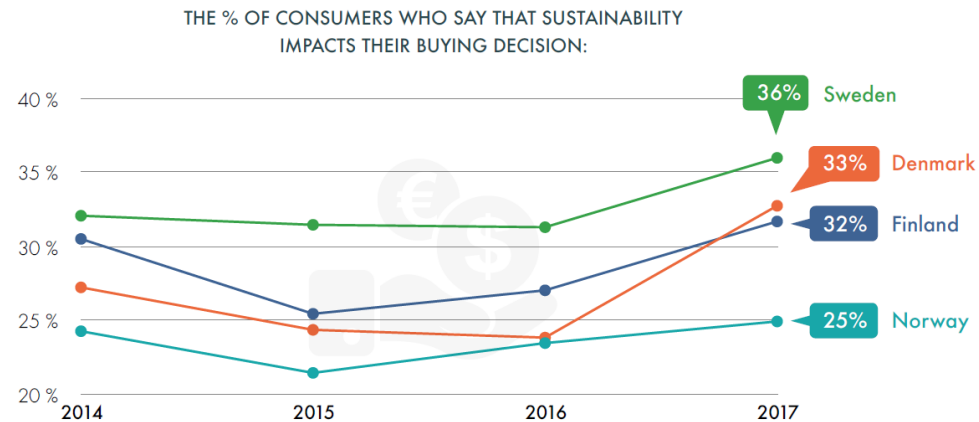
Ved Frank Oudshoorn, specialkonsulent SEGES Økologi Innovation

Kontakt; frwo@seges.dk m. 20938700

STØTTET AF
fonden for
økologisk landbrug

Hvorfor arbejder vi med mål og udvikling af bæredygtighed på bedriftsniveau

Forbrugerønske;

Sustainability Brand Index (32000 forbruger interviews)

“ MORE THAN **33%** ARE WILLING TO PAY 10% MORE FOR SUSTAINABLE PRODUCTS ”

Dog Max. 25% merpris

SEGES

Samfundsgoder; Delaspekter af bæredygtighed

Miljø Næringsstoffer

Klima

Landskab – Biodiversitet

Dyrevelfærd

Stabile arbejdspladser med ordentlige forhold

Bedriftens økonomi

Ud over fastholdelse af prisniveau

Udbyttensiveau

Dyrenes sundhed

Næringsstofudnyttelse

Ressourceforbrug

Tema RISE	subtema som umiddelbart kunne give ekstra indtjening	2% kr/ha	2% kr/DE	Kvægbedrift 165 ha/214 DE	Svin 100 ha/100 DE	Fjerkræ (æg) 100 ha/100 DE	Planteavl 250 ha
Jord	udbytte af afgrøder (salg og foder)	60		9900	6000	6000	15000
Dyrehold	kvæg: indtjening fra mælk	223	290	62060			
	kvæg: indtjening fra oksekød	38	50				
	Fjerkræ: indtjening fra æg	500				50000	
	Fjerkræ: indtjening fra kød	1161					
	Slagtesvin/søer: indtjening fra kød og smågrise (intern pris)	590			59000		
Næringsstoffer	Kvælstof effektivitet	13					3250
	Fosfor effektivitet	1					250
Vand							
Energi og Klima	kvæg: energiforbrug	25	33	4125			
	Fjerkræ æg:	13,6	13,6			1360	
	Fjerkræ kyllinger:	125	125				
	Planteavl:	40					10000
	Svinebrug	15	15		1464		
Biodiversitet							
Arbejdsforhold							
Livskvalitet							
Økonomi							
Driftsledelse							
I alt (kr.)				76085	66464	57360	28500

Bidrag til globale mål, se folderen

Hvordan arbejder man med bæredygtighed på bedriftsniveau

Fastlægger indikatorer der er væsentlige !

Status ved at spørge, måle, data-mining

Derefter vurderes niveauet, diskutere i forhold til kontekst:

kontekst kan være lovkrav, personlige mål, benchmarking, virksomhedskrav.

Finde eller udarbejde en metode som er praktisk og troværdig

Sammenligning af forskellige videnskabelig anerkendte internationale og nationale metoder, consensusrapport SAFA etc.,

Set på virksomheder, der ofte fokuserer ofte på enkeltparametre som 'fanger', såsom klima, dyrevelfærd, transport (videnskabelige beregninger)

Eller på Social ansvar (bløde værdier), sympati.

Resultater fra evalueringer af Landmænds baserede bæredygtigheds redskaber. (De Olde et al., 2016)

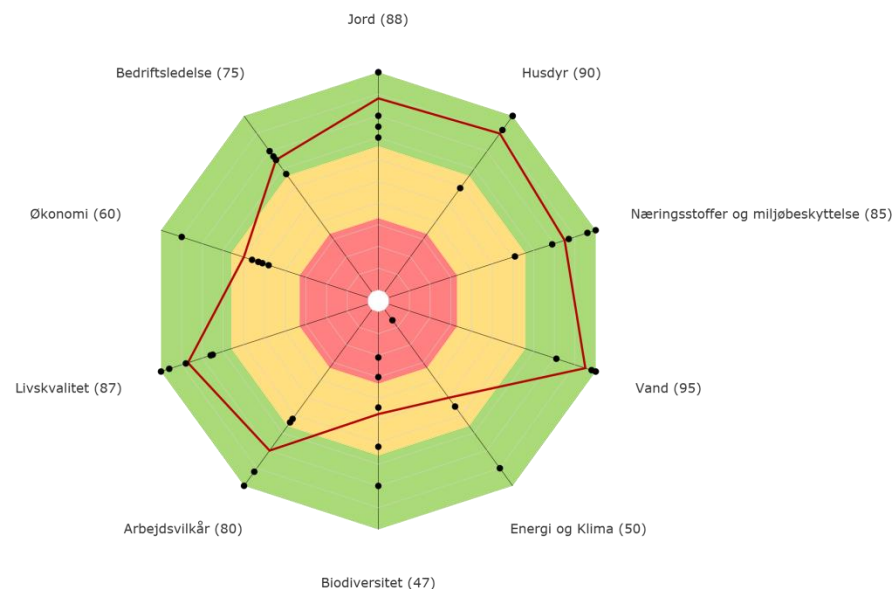
Landmænd ønsker at måle et niveau, helst med en bedømmelse, og bruge det til forbedring.

Målemetoder, som kan vurderes ift. en standard, og et mål

Data som er baseret på fakta, og økonomi er med !

Kunne være godt hvis det også kunne markedsføres

Metoden vi har valgt hedder RISE
(Response Inducing Sustainability
Evaluation)

RISE er en Proces

Gårdejerens egen
Interesse og
fornemmelse

Community of Practice
Gårdgrupper samler
omkring fokus

Implementering:
Handlingsplan
Inspirationskatalog

1	Jord	75
1.1	Jord management	84
1.2	Planteproduktivitet	89
1.3	Organisk stof i jorden	93
1.4	Reaktionstal	96
1.5	Jorderosion	33
1.6	Jordkomprimering	55

2	Husdyr	89
2.1	Husdyr management	100
2.2	Husdyrproduktivitet	96
2.3	Mulighed for naturlig adfærd	100
2.4	Dyrevelfærd	100
2.5	Husdyrsundhed	51

3	Næringsstoffer og miljøbeskyttelse	77
3.1	Næringsstof management	85
3.2	Gødsning	73
3.3	Plantebeskyttelse	100
3.4	Luftforurening	57
3.5	Jord- og vandforurening	70

4	Vandforbrug	90
4.1	Vand management	68
4.2	Vandforsyning	100
4.3	Vandforbrug	93
4.4	Kunstvanding	100

5	Energi og Klima	63
5.1	Energi management	80
5.2	Energi intensitet	85
5.3	Drivhusgasbalance	24

6	Biodiversitet	69
6.1	Biodiversitets management	60
6.2	Naturområder med høj HNV	69
6.3	Landskabskvalitet	73
6.4	Produktionsintensitet	86
6.5	Mangfoldighed	55

7	Arbejdsvilkår	80
7.1	Personaleledelse	96
7.2	Arbejdstid	28
7.3	Sikkerhed på arbejdspladsen	100
7.4	Løn og indkomstniveau	95

8	Livskvalitet	70
8.1	Beskæftigelse og uddannelse	83
8.2	Økonomisk situation	75
8.3	Sociale relationer	75
8.4	Personlig frihed og værdier	75
8.5	Sundhed	63
8.6	Yderligere livsaspekter	50

9	Økonomi	68
9.1	Likviditet	70
9.2	Indtjening	21
9.3	Økonomisk sårbarhed	94
9.4	Gældsætning	54
9.5	Evne til at forsørge husstanden	100

10	Bedriftsledelse	84
10.	Mål, strategier og implementering	81
10.	Adgang til information	92
10.	Risikostyring	62
10.	Robuste relationer	100

10 tema, 42 parametre

Mange af disse parametre beregnes ud fra data som findes i databaser:

FX Årsrapporten, regnskabet

FX Mark-online, gødningsregnskab, ha ansøgning

FX Produktsalg, Landmand.dk, kvægdatabase, veterinærrapport

FX Markkort, Jordprøver

SEGES arbejder på at lave en DATA Warehouse

Mulighed for sammenligning /benchmarking

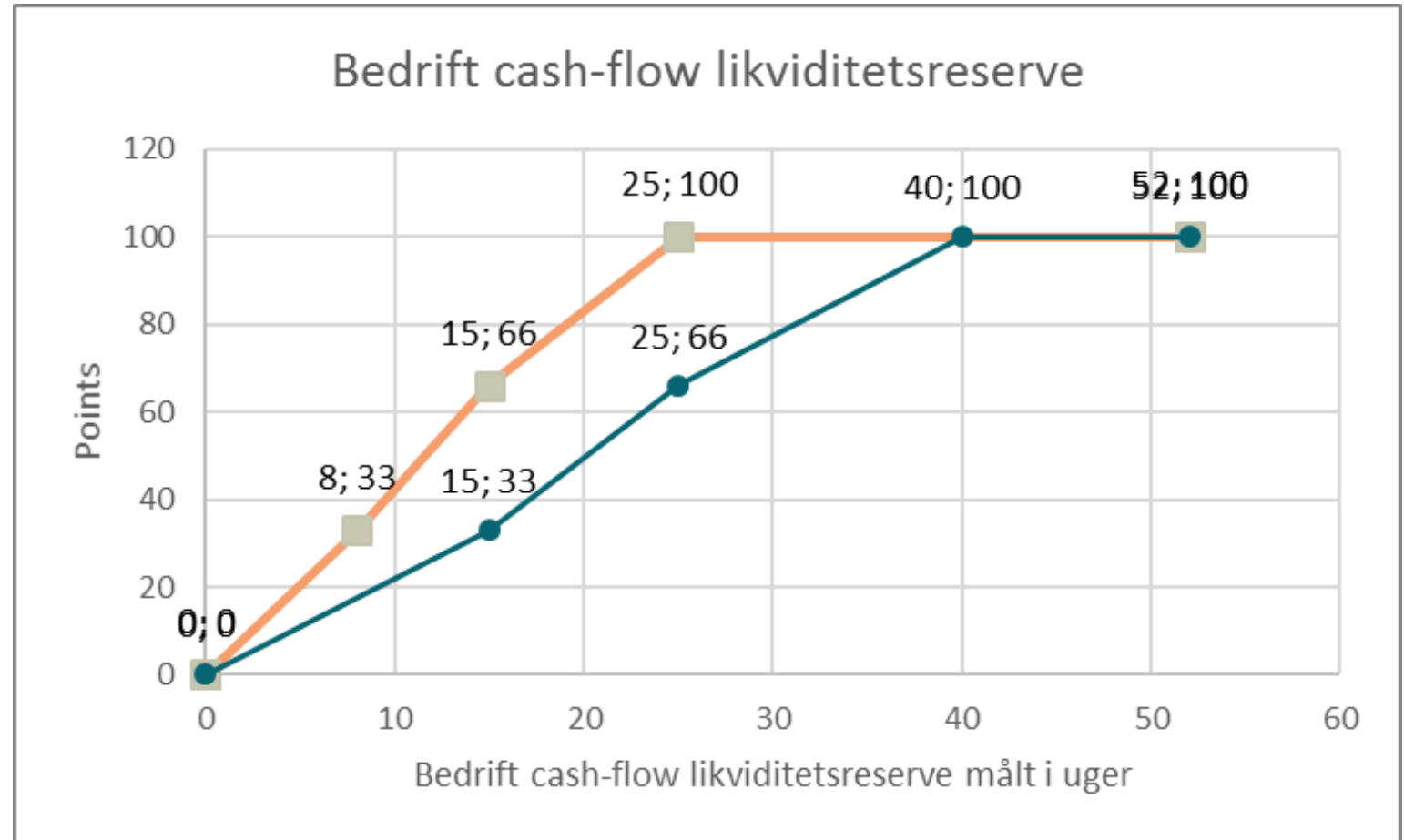
Lidt mere om Økonomi

- Parameter 1 - **Likviditet** (Likviditetsreserve)
- Parameter 2 - **Indtjening** (Virksomhedens overskudsmargin + ROE (Return On Equity))
- Parameter 3 - **Økonomisk sårbarhed**
- Parameter 4 – **Gældsætning** (Gældsserviseringsevne / dækningsgrad + Gældsætning)
- Parameter 5 - **Evne til at forsørge husstanden** (regionale data)

Likviditetsreserve: Bedrift cash-flow likviditetsreserve målt i uger

- Ev_1 side 74/58

- Kan bedriften tåle en periode uden indtægt?

Likviditetsreserve – Ev_1

- Likviditetsreserven er målt i det antal uger, der er likviditet til at betale alle forfaldne udgifter på bedriften, hvis der ikke kommer indtægter ind.
- RISE tager alle udgifterne på bedriften og dividerer dem med 52, dette tal sammenlignes med den tilgængelige likviditet som "kontantbeholdning", indestående i banken, muligt træk på kassekredit og debitorer. Beholdninger der er leveret men ikke afregnet kan også tages med. For æggeproducenter der har indkøbt hønniker i slutningen af året vil likviditeten være påvirket og hønnikernes værdi kan tages med, såfremt de er forsikret.
- Udtræk af ØDB er ikke muligt da vi ikke har kendskab til bedriftens maks. træk på KK

Indtjening – Parameter 2

Cash-flow omsætningshastighed målt i % - Ev_5 side /65

Virksomhedens overskudsmargin

Spørgsmål:

2.8.3.d

2.8.3.e

2.8.3.f

- Hvor stor andel af bruttoudbyttet er der tilbage til investeringer og rente.

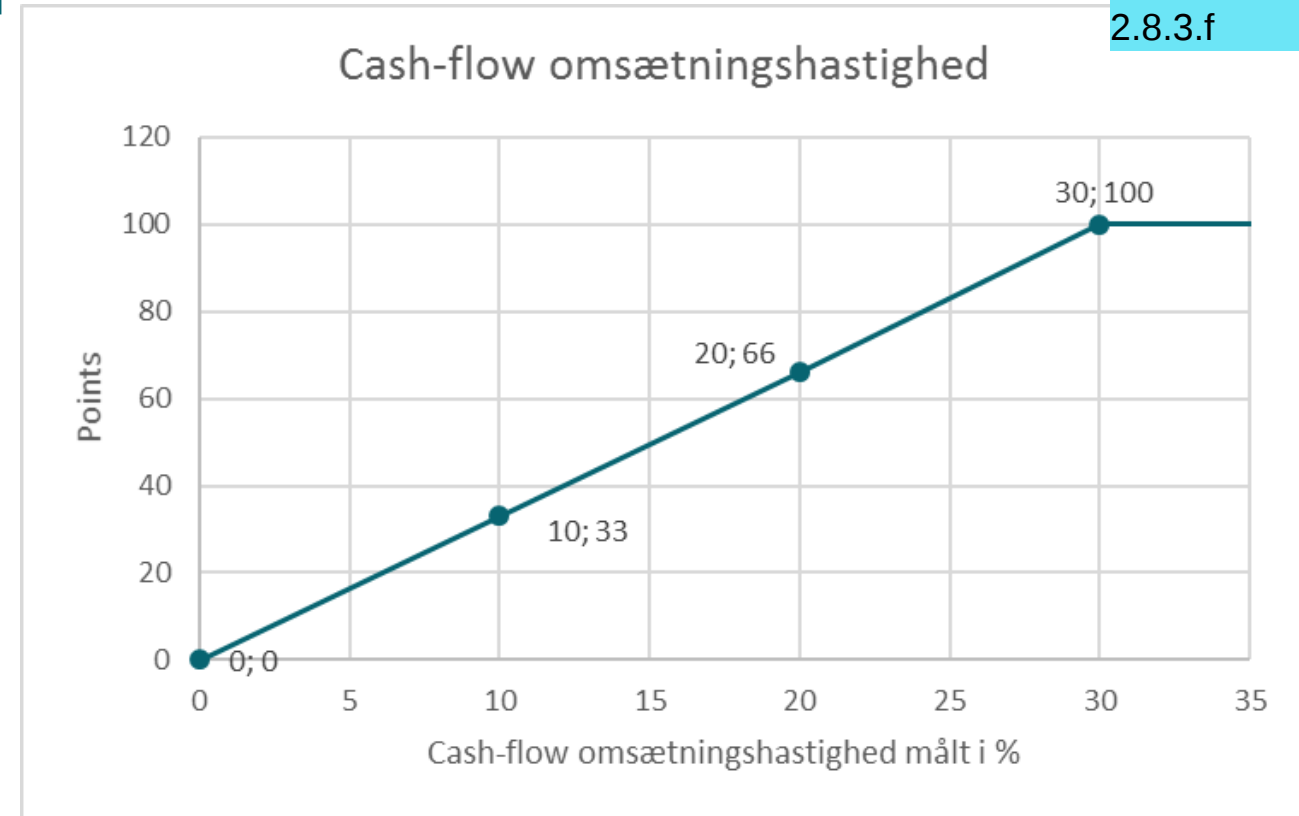
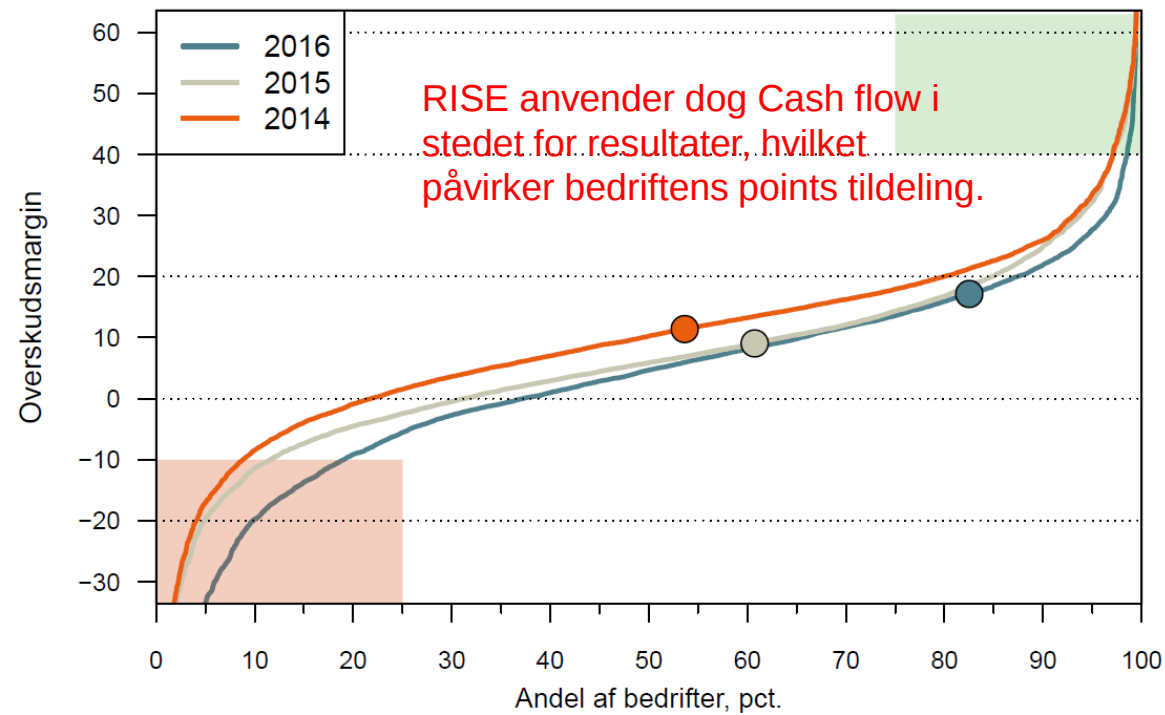
30 % af bedrifterne får under 0 Points

60 % af bedrifterne får under 33 Points

87 % af bedrifterne får under 66 Points

97 % af bedrifterne får under 100 Points

Figur 7: Spredningen over hele gruppens overskudsmargin de seneste 3 år.

3 %

Virksomhedens overskudsmargin, pct =

$$\frac{\text{Resultat før finansiering} + \text{Nettoforpagtning} - \text{Ejeraflønning}}{\text{Bruttoudbytte}} \cdot 100$$

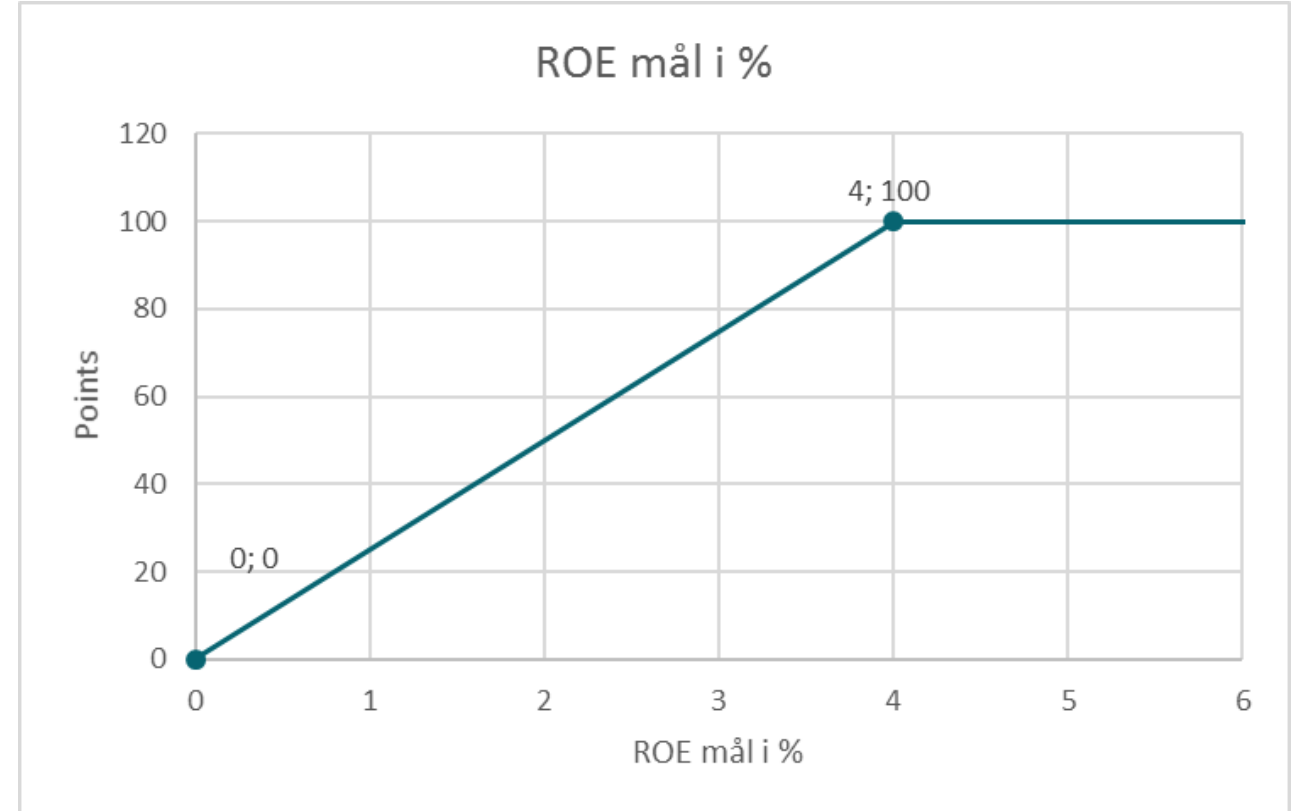
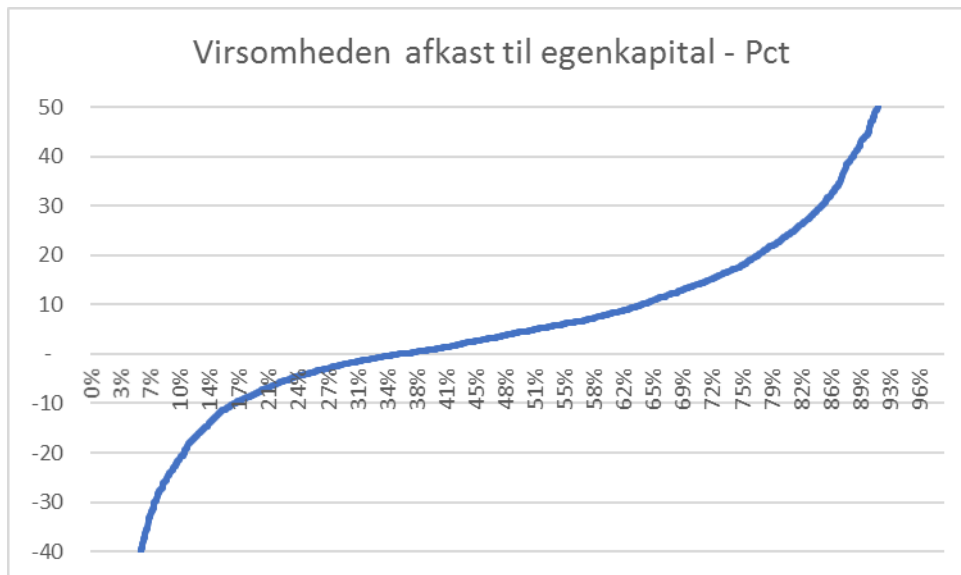
Virksomhedens overskudsmargin viser hvor stor en andel der er tilbage, når stykomkostninger og kapacitetsomkostningerne er afholdt. Man kan sige, at det er den andel af bruttoudbyttet der er tilbage til aflønning af kapitalen.

ROE - Return On Equity

35 % af bedrifterne får 0 Points
48 % af bedrifterne får under 100 Points
52 % af bedrifterne får 100 Points

Return On Equity - ROE

Mængden af nettoresultat som er generere, udtrykt i procentdel af aktionærernes egenkapital. Egenkapitalafkast måler en virksomheds rentabilitet ved at vise, hvor meget profit selskabet har genereret ud fra de penge, investorerne har lagt.

$$\text{Egenkapitalafkast} = \frac{\text{Nettoresultat}}{\text{Aktionærernes egenkapital}}$$

Virksomhedens afkast til egenkapital, pct =

$$\frac{\text{Resultat efter finansiering} - \text{Ejers aflønning}}{\text{Gns. egenkapital}} \cdot 100$$

Virksomhedens afkast til egenkapital fortæller, hvad afkastet er på din egenkapital. Det vil sige resultatet efter renterne er betalt og ejers aflønningen er inkluderet i forhold til din egenkapital. Afkastet her skal sammenlignes med, hvad du ville kunne opnå, hvis du solgte din virksomhed og investerede i obligationer, aktier, anden virksomhed eller noget helt andet.

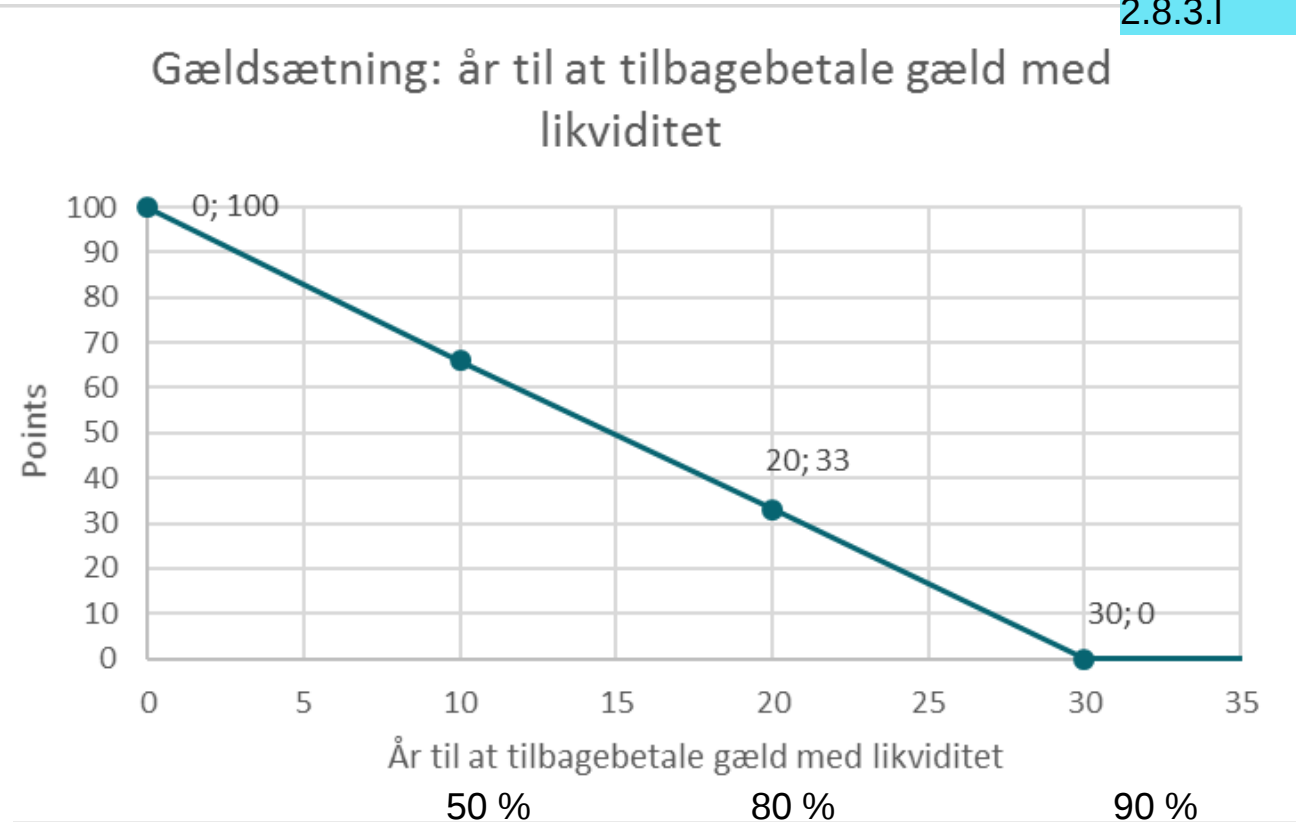
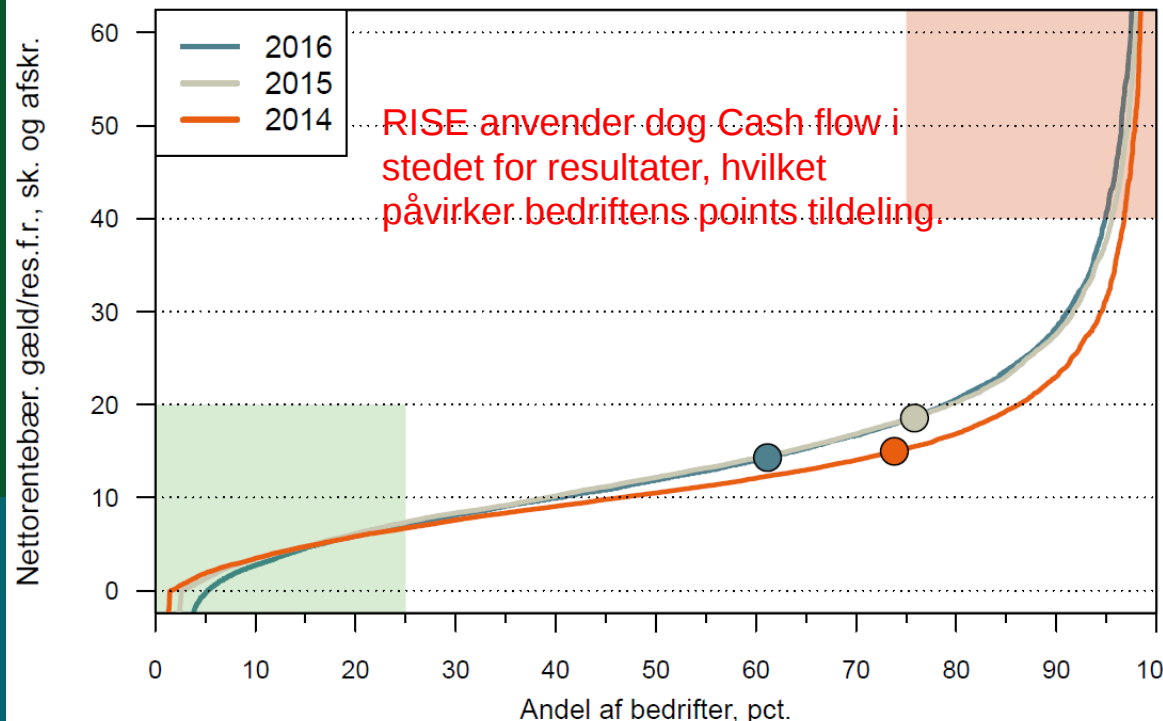
Gældsætning: År til at tilbagebetale gæld med likviditet

- Ev_4/6 side 76/66

- Hvor mange år før bedriften er gældfri?

10 % af bedrifterne får under 0 Points
 20 % af bedrifterne får under 33 Points
 60 % af bedrifterne får under 66 Points
 98 % af bedrifterne får under 100 Points

Figur 12: Spredningen over hele gruppens nettorentebær. gæld/res.f.r., sk. og afskr. de seneste 3 år.

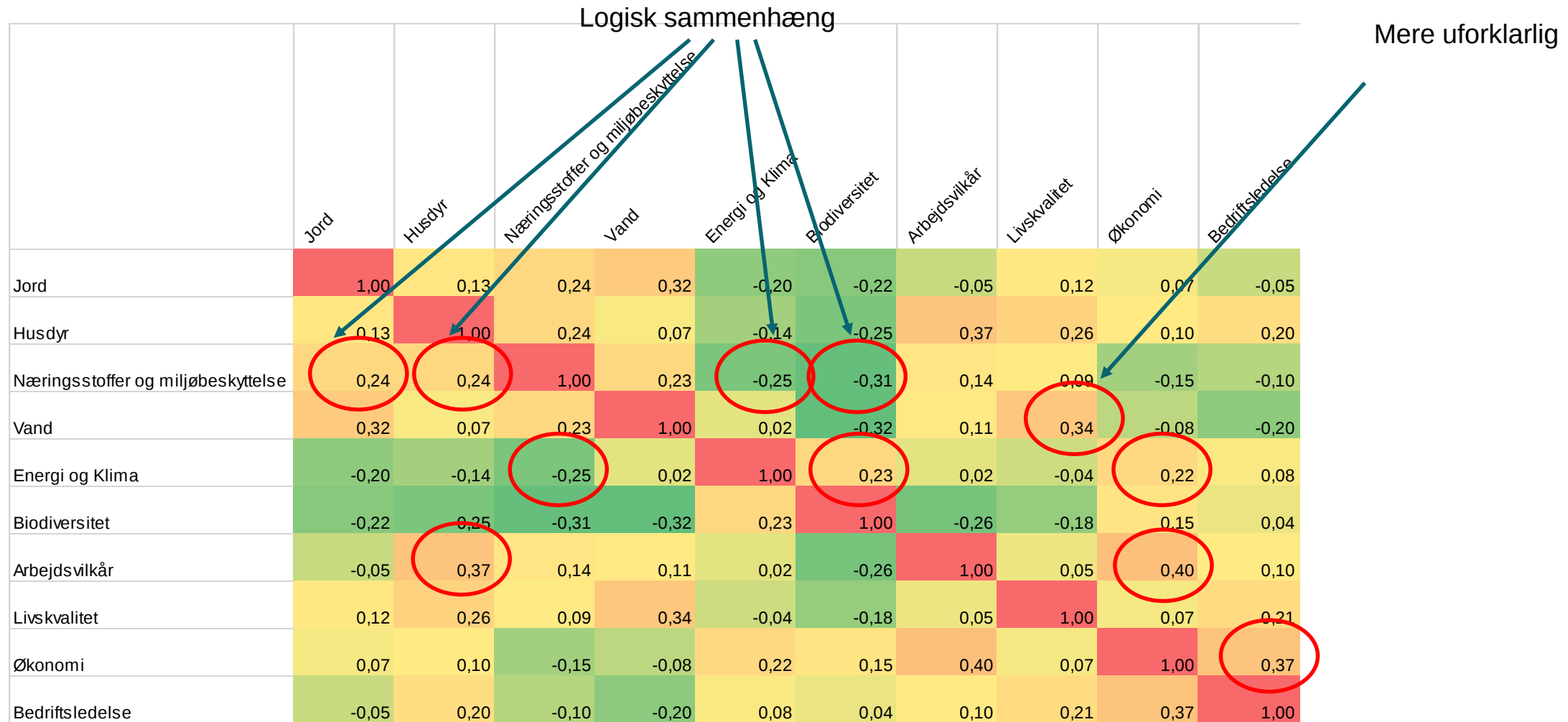
Nettorentebærende gæld/resultat før renter, skat og afskrivninger fokuserer på, hvor gældstung en virksomhed er set i forhold til den indtjeningsevne, den pågældende virksomhed har. Nøgletallet viser, hvor mange år virksomheden skal bruge for at betale sin samlede gæld med det pågældende indtjeningsniveau.

$$\text{Nettorentebær. gæld/res.f.r., sk. og afskr.} = \frac{\text{Nettorentebærende gæld}}{\text{Resultat før renter, skat og afskrivninger}}$$

Eksempel af antal bedrifternes score på tema

Score	JORD	HUSDYR	NÆRING	VAND	ENERGI	DIVERS	ARBEJD	LIVSKV	ØKONOMI	LEDELSE
80,5	79	89	81	100	67	63	85	92	68	81
77,2	78	89	79	88	55	76	68	83	72	84
75,7	88	90	85	95	50	47	80	87	60	75
78,4	85	94	80	92	63	66	81	85	61	77
77,2	82	82	74	100	67	67	80	80	62	78
75,6	76	94	87	96	48	39	86	81	68	81
74,7	71		83	90	60	53	79	88	63	85
72,1	76	90	77	89	36	64	70	81	57	81
69,1	81	78	66	97	27	51	86	87	40	78
72,6	70	92	76	96	44	54	74	88	52	80
74,3	77	83	77	96	65	48	88	81	55	73
73,7	88	91	79	93	65	47	70	78	57	69
75,6	82	84	85	95	86	72	62	74	53	63
80,2	89	94	81	91	50	76	81	92	65	83
70,5	83	92	83	83	46	61	66	84	34	73
84,3	78	92	75	95	96	91	87	71	78	80
67,4	75	75	70	89	53	65	59	67	55	66
82,6	76	90	68	94	95	84	93	70	74	82
80,8	81	95	82	90	96	59	71	83	76	75

Sammenhæng mellem tema score for alle kvægbrug BD 2016/2017

Brug af data evaluering; objektiv ?

Fordel;

data er ikke manipulerbar,
genkendelig,
reproducerbar

Ulemper;

Hvad er standard, hvad betyder scoren ?

Hvilke data vælges ?

Hvordan beregnes indikatorer ? Fx udvaskning, klimaeffekt, biodiversitet

Men også;

Brug til kontrol, og øko kontrol, godkendelser i kommunen